Пролетарей дэшу мэлсита, дэнсэн!

РЙА ТЭЗЭ

ОРГАНА КМ ПК ЭРМЭНИСТАНЕ
„ЭЗН ОЙЦЭЦ" ОРФЦЦ ЧЦЧ ЧЧЦЬЧЛЦЙ
„РЙА ТАЗА" ОРГАН ЦКПП АРМЕНИИ

№ 30 (1362) | Лэ'а, 15-е апреле сала 1962 | Ойчат 2 капен

Хэбата култур-массаие гӧндада бьднэ гӧмрэн'кьрьне

Ораред Пленумэ Коммэрк'эзийа ГКГ'С Мартее к'эла хэбатейо т'эзэ нава т'эмамийа матеда пешда анина.

Йна нэр дора хэбатчиед колхоз у совхоз мэнала у п'эсэчред хчэ дьлйер'ьн, ойца сосиалистие фро дьйьн, нэр тэ-нори дьнодиньн, кӧ пещданиед хчэ бьдадиньн. Партиа пырса нэр нада дна пещдабьрьна мэлнэбуна гӧндитие, йа кӧ гэрэке бь дэсти милиона хэбатчиед эрьн бе кьрьне, н'эсэб дька пырса т'эмамийа партиае, т'эмамийа пмаэ'та советие, чьмьи бе мэлнэбуна гӧндитие-йа р'ьед пещдаутйи, бе п'эр'ьна пьлеше, шэр, р'ун, пэмбӧ у пасьлота мэйин эм ыкэрьи програма чекьрьна комунизме мьасэрьки.

Бона бь сэрфийэн ӧздандьна ӧраред Пленума Коммэрк'эзийа партиаеӧ Мартее ӧса эи бӧрщэки голоки мэзьи у п'ӧрмэтди дьк'ээ сэр идред гӧнда культур—р'ойнайе. Идред культур—р'ойнайе готи э'йнси бьйьи ойцэед хэбата сэйасеие—массаие. Хэбатчиед wаи готи йэр ӧраркэ партиае у п'ӧсӧмэте бьйиньйэ дьле йэр колхозованьки, йэр п'ьлэки совхоза, н'эму хэбатчиед гӧнда, алие т'эшкилэтед партиае бьйьи бона ӧэчата хэбатк'эра мобилизасэра бьйьи wаа wе нэр ваниеда, йа кӧ те кьрьне, ӧса бона неала у салед неэнк драмина пасьлота мэлнэбуна гӧндитие ӧса бьдэ-ва эедэкьрьне, wаи хчэетьна бналийа бьдиь р'эзиккрьне.

Хэбатчиед идред культур—р'ойнайе готи колхоза у совхоза, ферма у бригада лэца сосиалистие бьдиь фьокьрьне, цӧр'ьандьна хэбатчиед пеш бьдиь масэлаьрьна, алие э'йнси'ьн у хӧтэнэйна-wаи р'эзерва у мэшала бь-ккэ, кӧ нэр колхозэке у совхозэкеда ваие. Т'эмамийа хэбата культур—р'ойнайе гэрэке аи мьасэрьки-wаи нэрса бька, кӧ пешийа гӧнде советие сэкинэ. Бона колхозэана, п'алед совхоза, н'эму хэбатк'эред гӧнда гэрэке лекэна, ойцэед, ӧса, комбаиеед бьми бьдиь т'эшкилньрьне. Агитасиа пишаидайие, чаwа цьр'ьки хэбата сэйасетийа р'ьед, готи клуба у малед культураэда ,ӧса жи дите у ферма д'ак бе т'эшкилкьрьне. Идред культур—р'ойнайе гэрэке ӧса жи бьйьи идиед йесабьна хэбатк'эра. Кьрьиед хэбатчи готи карьйьи пиш хэбатгр'а р'ьед йесабьи, wэ'дэ хчэ бь н'эwаск'эри дэрбэзьки. Бе дэрщщэда готи ӧэчата интеллигенсиа гӧнд р'ьед бьдиь хэбате, йа ээ'ӧ гӧй бьдиь сэр к'эмед хчээ'ӧраидьне, нишандайина кэнсельэра, у wаиа бь дьл слав дьйьи.

Сэрре Совета Москвае И. А. Дигай цват вэнэр.

Президенте Академиа Т'ГСС ӧяма М. В. Кедиш дэрйэда ие ӧэчмандьна маэзьнда даклад да. Пане н'алее завода сӧр'ньбандиеӧ дэчлэтеӧ о'wлэи А. В. Викторов, сен—ӧздандэре Академиа ТГСС ӧяма Н. С. Верноен хэбэрдан.

К'ӧтэснеда йу. А. Гагарин у Г. С. Титов цватеда, хэбэрдан, р'азибуна хчэ да-не партиае у п'ӧсӧмэта Советие у готи, wаи ээ нэвьрьи нэр пещданиеке партиа э'ьнэ т'эзэ бьйьдиньи.

Мэхлуҩатийа советие т'вдарэке конгреса сильн'данина т'омэри у э'длайейа н'эмдьнйае дьбинэ

11—е апреле ль Мала достийа бь цьмаэ'тед wэзатед дэрэкэ'а, бь сэдтийа А. Е. Кор'нейчук бу р'ушынтадьна Комитета советиеӧ к'ӧмэдэр бона дэрбэзькрьна конгреса сильн'данина т'омэри у э'длайейа н'эмдьнйае.

Олэед Комитета советие wэк'ледмахлуҩтиер'а т'эвайи пьсред т'эдарэкдьнйа конгреса н'эмдьнйайейа комитет э'ьэ'ньекьрьи. И. Г. Эренбург, Н. В. Попова, М. А. Харламов, Д. И. Горйунов, В. И. Кочемасов, В.М. Чхиквадзе, М. И. Котов у ед маййи р'ушынтадьнеда хэбэрдан.

Анагори хчэетьна т'эшкилэтед ТГ'ГСС мэхлуҩтие т'эшкила Комитета советиейа к'эмэдэрие ната эедэкьрьне. Т'эшкила комитее бь нэв. нэв. Б. С. Бурков, А. В. Власов, С. В. Герасимов, А. В. Титалов, Н. М. Грибачов, А. П. Климов, М. В. Нчетеров, Д. Ф. Ойстрах, Н. С. Семёнов, С. К. Тимошенко, Г.С. Улановаe, Д. Д. Шостакэвичва эедэ кьрьи.

Б'ӧтаснеда э'ламэтийа комитее ната ӧобумкьрьне, йа кӧ жере те нэшкрьрьие.

Э'ЛАМЭТИЙА

КОМИТЕА СОВЕТИЕЙЭ К'ОМЭКДАЙИНА БОНА ДЭРБАЗКЬРЬНА КОНГРЕСА СИЛЬН'ДАНИНА Т'ОМЭРИ У Э'ДЛАЕЙЭ Н'ЭМДЬНЙАЕ

Комите нэзьро бь дьлованийа достийа бефрашиа Москвадэ wаи н'эму расьлед нета ӧрнид ӧабумка, ет кӧ дьлwэнэйаза у бь р'йа ӧонш э'ьо'ньекьи пьрса вэ'дэнийа нэрэ ӧэрэ—проблема бекӧкрьна э'длайе бь дэсти сильн'данина т'омэри.

Эм шана, wэки конгреса сильн'данина т'омэри у э'длайе ве н'айт'эхте Wэт'оне ма Москвадэ бэрэнйа.

Р'йа сильн'данине у э'длайе бьйиньи у цмаэ'та эь сэзэйи ерт'кьнейки к'аф'ункьрьне хлэзькьи—овэ пьрса н'эму мэрьвед ширъэлэе к'ӧрэмэт, ед кӧ т'эмамийа шьабдарийа момента йна ф'эм дьйьи.

Р'йа бэрь, э'длайе гьрти инио. Н'алее ӧса, кӧ ыкэарьбьи ее дэреи, йане проблемед ӧса, кӧ инень сафикьрьне т'ӧйнбуна у т'ӧйнэйи, нэнь'ер'и чэтьлайа wаи у п'ьр'ицур'этийа дьйа нйа. У гана ньэла дэрэит нинэ,лэзьеэ сэйасетийа н'эмдьнйае бьбьи нэ кӧ бь р'йа ньэбуна бэрьь шер', ае бь р'йа бэрьь э'длайе.

Ӧрасет ӧэчатед к'аф'ункьрьнейэ зор дайь эсте мерьи, ае ӧрасет ирэ ниwаии wи дьлэ ӧса ӧси мэшалед ферэ бонана жь р'убаре дьййае ӧэрэт'уе шэр'ь э'мдьнйаейи т'эзэ бьдиь ньздане.

Ӧрасет дькарэ к'омэке бьдэ бьйиньэ wе йэке, wэки бэ'ред хуне у неньэра инень р'етьне, wэки н'ед к'эсэре у эезулие дьййае ньдьнэ бэр хчэ.

Комитеа Советие ньзьро нэр гэйэри к'омэке бьдэ, wэки Москвадэ форума wэк'ледмахлуҩтиер'а э'длайь'ьэ бь ачьки дэрбазьб—ӧе н'эсэйбьлдана wе йэке эw чь дьл'ӧбиньи у чь ферэред wаие сэйасетие ньэнэ.

Ӧм гӧманьи, wэки шӧхӧлкьред сэйасетие, т'ӧрэед п'ешкьание, ӧям, культурае у н'ӧбандьне, кӧ хчэйе ӧькэед бапщэне, шӧхӧлае э'длайе хчэй дьйьи, н'эму т'эшкилэт, н'эму н'экандьи, кӧ бона сильн'данине шэр'ьание дькьи ве т'ээи комгреса Москвае бьи, wэки пай н'эвгӧнастьна ӧькрайе азэр'а мэшалее бьйиньи, кӧ н'эму ӧэчата координасиа бьйиньи у бьйиwэнэ сильн'данина т'омэри. т'ӧмэан у контрольри.

А. Ащубей, Н. Базанова, Б. Бурков, В. Василевскийа, А. Власов, С. Герасимов. А. Гнтапов, Д. Горйунов, С. Герасимов, Н. Грибачов, Н. Дигай, Н. Егоричев, Г. Жуков, А. Климов, В. Кожевников, М. Котов, А. Кор'нейчук, В. Кочемасов, Н. Кузмин, А. Кулешов, С. Молодсов, Н. Мусхелишвили, М. Нестеров, Т. Никонлаева, С. Нуритдинов, Д. Ойстрах, Б. Полевой, Н. Попова, З. Пйал, П. П'ешетов, П. Сатйуков, Н. Семеникно, Н. Семёнов, Л. Соланйов, В. Терйошкин, С. Тимошенко, Н. Тихонов, М. Т'урсун—Заде, Г. Улановa, Е. Фйодоров, З. Фйодорова, Г. Франсов, М. Хар'ламов, Т. Хрсннкова, В. Ьэмбарцумйан, Г. Чухрай, В. Чхиквадзе, М. Шолохов, Д. Шостакевич, Б. Щэнгерчинов, И. Эренбург.

ЩВАТА ХЭБАТК'АРЕД МОСКВАЕ БОНА Н'ӦРМЭТА ЙЭСКАЛИЙА ФЬР'ИНА МЭРЬВЕ СОВЕТИЕ ЛЬ КОСМОСЕ

12—е апреле К'оч'ка Кремлеэ'а ӧэ'э'ада бу щвата хэбатк'ред Москвае бона. Н'ӧрмэта йэскалийа ф'ьр'ина мэрьве советие ль космосе.

Шэш н'эсэр мэрьвед борэвьйи р'ьадьйьи н'йа, wэхта бьлэдэ р'йа космикиейи э'wьи Йури Алек'сеевич Гагарин, космиваете ӧда Герман Степанович Титов, Никита Сергеевич Хрущоеӧ, сэрвьлед Партиа Комунистие у Н'ӧсӧмэта Советие, ӧдмидред—советиейэ э'ӧан, конструктор, ӧдмидред эскор, wэк'ледмахлуҩтиер'а э'ьэ, сэрэед т'эшкилэтед п'айт'эхте партиае у советие тенэ жинюньйа у спектакля. Гэрэке бе готьне, wэки гэлэк идред р'еспубликае-йе культур—р'ойнайе вэ алида хэбатэкэ нслэ дьйьи. Р'еспублика мэда гэлэк малед культурае, клуб, к'т'ебхану у идред культур—р'ойнайеӧ маййи бона э'йнси мэрэ'эса хэбата сэйасетие, цие несабуна хэбатк'арайе'ь н'эwаск'ар.

Мала колхоза сэр наве Ленино культурае (нэй'ийа Энцицзине), йа гӧнде Москвае (нэй'ийа Антарапе), Элэгэе (нэй'ийа Апаране), клуба гӧнде Хизорске (нэй'ийа Горисе), йа гӧнде Арешате (нэй'ийа Арташате) хэбата хчэ сэр ьм-ме пьрсданиед т'эзэ т'эшкилэтьна. Хэбатчиед ваи идара бь к'омэкдарайь т'эшкилэтед партиае, п'ешкэване у комсомола ӧэчата интеллигенсиае нава хэбата хчэйи ньрр'ьйида р'ьед дьдьйэ хэбате, т'ьме чаwа малед культурае у клубда, ӧса эси ль дэите у ферма колхозандар'а, н'алед совхозэ'а газета у ковара дьхуньи, насийа wаи дьлэна гэрэд ӧр'ат'а ПКТГС 22—а у Пленума Коммэрк'эзийа партиаеӧ Мартее, цӧр'ьандьна пешданиеда, сэйасетийа ӧ'ӧкӧмэта мэйэ э'длайь'ьэ дэр у н'ӧщдр'. Р'ах wаи клуб у малед культурае к'омед хчээ'ӧраидьне ьэна, ед кӧ т'ьме бона бьлэдэ гӧнд клубэта ьдьйь, бь спектакльед т'эзэа пешда тен.

Ле р'еспублика мэда ньэла ньэнэ гэлэк идред культур—р'ойнайеӧ ӧса, ед кӧ хэбата хчэ ньэла аногори ньрданиед т'эзэ т'эшкилэкьрьне, бь т'эшкилэтьна чэнд лекэна у дьклэдэна, мэйе эӧ—ее цьра нишандайина клиникьана хэбата хчэ н'эсэб дьклэи к'ӧтэкьи, ӧwана пропагандакьрьна ӧраред партиае у н'ӧбӧсмэте н'эк т'эшкилэи нэкьи, ньрсед ӧркэньрьна лэца сосиалистие у р'ьк'ьнькрьна цӧр'ьандьна хэбатчиед пеш бьщароека биркьрьне. Жь wаи идараеӧ клуба совхоза Советскае (нэй'ийа Ноктемберйане), йа Ьэй'ахе (нэй'ийа Энцицзине), ед Т'ьме, Н'ько у Ань'ане (нэй'ийа Т'алине) у ед мэйин.

Бона хэбата культур—р'ойнайе дайьнэ сэр дэрэцца пьрсданиед т'эзэ, бэре э'wьлэн дэзьмэ, wэки т'эшкилэтед партиаеӧ йа ци т'ьме али wаи бьклэи, шьабдарийа хэбатчиед wаи бьдиь ьбьндьрьне, сдwата интеллигенсиа ци бьдиь мобилизасиакьрьне. Ӧраред гӧнда культур—р'ойнайе борщэ хчэ дь нава шӧхӧлае пешлабьрьна н'ӧму ч'ьлед малнэбуна гӧндитиеда гэрэке бь р'усиити бьдиньи у эмэке хчэйи ньлйэ бьдиь нава wи шӧхӧлае н'эмдьмэ'тие.

ЛЬ СЭР ОБЕ ДЭСТЬБ ЧУЙИН—ЬАТЬНА ГЭМИЙА БУ

Новосибирск. Орт'а ГЭС—а Новосибироке у исклда т'емда, кӧ бь си километра жь ньэдӧ дуртрьри, бузэ сэр обе ь'олийэ. Ме нэй'неда жь йэрщэр зутьр достбь чуйин—ьатьна гэмийа бу. Бузэ сэр т'ем бь сайа ве йэке эт ь'олийа, wэки жь э'ьбара ГЭС—е ава гэрэ бьиир'э дьк'ьлйа т'ем.

Шьклда: гэмиед р'ewнайе гэрэме ль сэр Обе.

Фото йа **В. Лещинскн.** Фотохроника ТАСС

ТРИБУНА П'АЛА

„Правда" 50

5—е майе 50 сал т'әмам дьбә, гава һәжмара газета «Правда»—ейә ә'wльн р'онайи дит. Т'әриqа «Правда»—ейә нивqӧр'нә— әw т'әриqа Партиа Комунистиейә Т'ьфаqа Советиейә мерхасиер'а, традисиаед пресса партиа мәр'а сьх гредайийә, кӧ В. И. Ленин һ'име wе данийә.

«Правда» бона газетед советие ньмун буйә у дьминә чаwа ньмуна партиавание у принсипалие дь шәр'к'арийа бона мәрәмед щмаә'тейи һ'имли, бона алт'ндарийа сосиализме у комунизмеда. Qрара КМ ПКТ'С—да «Дәрһәqа 50—салйа газета «Правда»—еда» те к'ьвшкьрьне, wәки «Правда», т'әмамийа пресса партиае—советие бь активи к'омәке дьдьнә партиа мә бона миасәркьрьна р'йа wейә ленииейә сәрәкә дь һ'әму этапед чекьрьна сосиалистие, комунистиеда.

Пенщисалйа «Правда»-е — әw qәwмандьнәкә мәзьнә нава ә'мре партиае у щмаә'та советиейә идеаиеда, дь шӧхӧле пешдачуйина пресса советиеда. Газета мә wе щергә мqала дәрһәqа әwе ә'йда ә'йанда нәшьркә. Иро әм мqала «Трибуна п'ала» нәшьр дькьн, wеда те шьровәкрьне дәрһәqа хӧльqандьна «Правда»—е у шӧхӧлванийа wеда wә'де qәйде хwәдиwантиеда.

Qәwмандьнед мәзьн, ед кӧ бһара сала 1912—а Урьсетеда бун, р'ьнд данә к'ьвше, wәки wә'де р'еаксиаейи р'әш, е кӧ пәй алт'буна р'еволйусиа ә'wльнр'а пешда һат, дәрбаз дьбә у пролетариата Урьсете диса һазьрә пешда бе, сәрәкване ль шәр'к'арийа һ'әму хәбатк'ара у зерандийа быкә мqабьли qәйде буржуазиае—мьлк'эдарие. Һ'әжандьна р'еволйусиаейә т'әзә, кӧ һавине сала 1910 дьһатә к'ьвше, гӧмрәһ' пешда дьчә. Дәстпебуна пешдачуйина р'еволйусиае сала 1912—а, В. И. Ленин дьда к'ьвше, бь чапа һ'әжандьна усйаниева жь дәстпебуна гӧмрәһ'буна р'еволйусиа сала 1905—а **нә кемтьрә, ле дһа р'аст жь wе зедәтьрә.**

Әw гӧмрәһ'бун бь һ'әму мәщалед жийина урьсиева һатә һазьркьрьне, ле усйанед массайи бь мә'нийа гӧлләкьрьне ль Ленае у бь мә'нийа 1—е майе т'әне бь к'ӧтаси һ'ьщумкьрьна wе данә к'ьвше.

Әw wә'дә wәхте щьвандьна qәwата р'еволйусион бу. Шәр' сәртбу орт'а болшевика у ликвидатора, троскиста, дӧр'уйада. Опортуниста нә кӧ т'әне ә'сәйа р'еволйусиа т'әзә, ле ӧса жи лазьмайа wе инк'ар дькьрьн у wер'а гьредайи партиа нәлегал инк'ар дькьрьн. Ле болшевика, ед кӧ бь qраред конфеpанса Прагаева сильһ' бьбун, мqабьли ликвидатора шәр'к'арийа бәрк' дькьрьн.

Дь qәwлед гӧмрәһ'буна р'еволйусиаеда к'әмала пресса чаwа мәщала т'әрбийәткьрьна пролетариатейә зор, чаwа мәщала щвандьна пролетариате бона алт'ндарийа мьт'һ'им дь р'еволйусиа аг'риеда мәзьн дьбә. В. И. Ленин пьрс дадани, wәки пресса марк'систиейә легал щарәкә дьне быхӧльqиньн.

К'ӧтасийа сала 1910-а wәхта нишанед гӧмрәһ'буна р'еволйусиаейә ә'wльн һатнә к'ьвше, Питереда дәстбь р'онайидитьна газета болшевикиейә һәр һ'әвтеийә легал «Звезда» бу. Гредайи wе йәкер'а

Шькилда: р'едакторе газета «Правда»—ейи сәрәкә П. А. Сатйуков у А. Л. Путин (жь ч'эпе) кӧ газете бәрдьдә, нәшьрханеда.

Фото йа **В. Савостйанов у М. Редкин**
Фотохроника ТАСС

wәки р'еволйусиа дһа гӧмрәһ' дьбу у пешда дьчу газета һәрр'ожийә массайи лазьм бу. «... **һәма т'әвр'абуна** п'алайә **апреле** газета п'алайә «Правда» сазкьр—В. И. Ленин нвисийә. (Ә'фр. щ. 81, р'у 171).

Идеа Владимир Илйич дәрһәqа сазкьрьна газета п'алайә массайийә легалә һәрр'ожида хйале п'алед Петербурге у ед мәрк'әзед сәнайа wәлетә пеш да миасәркьрьне. Сәр р'уед «Звезда»-е wи чахида пьрса дәрһәqа газета һәрр'ожи, чаwа пьрса һ'әжандьна п'алайә һәрә фәрз бь к'әл дьһатә ә'нә'нәкьрьне. Wе йәкер'а т'әвайи бона нәшьркьрьна газете п'әрә дьһатьнә бәрәвкьрьне. **Нава** нив салида 504 к'омед п'ала бона газета болшевикие п'әрә т'оп кьрьн, ле сәба газета ликвидаторие т'әне 15 к'ома п'әрә т'оп кьрьн. Һьмбәриһәвкьрьна wан р'әqәма—504 у 15!—зә'ф р'ьнд нишан дьдә, wәки һ'име ликвидаторайи мәһ'кәм нава п'алада т'ӧнәбу. Һ'ӧщәта дәрһәqа нет у сәрәщәма газетеда әw р'асти жи һ'ӧщәта дәрһәqа нет у сәрәщәма һ'әжандьна п'алада бу.

5-е майеда (бь һ'әсабе кәвн 22—е апреле) сала 1912—а дәстбь р'онайидитьна газета п'алайә һәрр'ожи «Правда»—е бу. Бь һ'әсабе орт'ә тиража wе гһиштә 40 һ'әзар ньхси, ле мәһед башqә әw дьгһиштә 60 һ'әзари. Ле т'әмамийа wәлетда бь сәда һ'әзара п'ала газет дьхwәндьн.

Бәрдана һәжмара «Правда»—ейә ә'wльн жь алие п'алада һатә qәбулкьрьне чаwа ә'йдәкә мәзьн. Р'ожа дәрк'әтьна һәжмара wейә ә'wльн бь инисиатива п'ала хwәхwә чьqас салә wәлате мәда те дәрбазкьрьне чаwа ә'йда традисион, чаwа р'ожа пресcе.

В. И. Ленин сазкьрьна «Правда»—е һ'әсабкьр чаwа шӧхӧле т'әриqиейи мәзьн у чаwа шә'дәтийа фрасәт, энергиа у т'фаqа п'алед Урьсетейә мәшур. Әwи мqала хwәда, йа кӧ п'ешк'еши йәксалийа газете кьр, нвисийә: «Правда» нә кӧ т'әне **дһатә навкьрьне чаwә газета п'ала:** һәр газет дькарә нава бьдә сәр хwә. «Правда» **шӧхӧлда** һ'әсаб дьбу газета п'ала у һьм алие нета хwәда у һьм алие к'омед хwәндәванед хwәда жь масса п'ала, у һьм алие сәрәщәма хwәда т'омәри һьлдайи, ле башqә һьлдайи алие мqалед п'алайә массайида (1.783 мqалед п'ала дь 99 һәжмаред ә'wльнда; **бь т'әмами wәкә пенщ һ'әзара)**, у, к'ӧтаси алие wе йәкеда, кӧ п'ала бь т'омәри у к'омед п'алайә мәхсус к'омәкдари дьданә «Правда»—е».

Газета п'ала, бь готьна В. И. Ленин, әw трибуна п'алайә. Әwи правдаван һин дькьр бәр т'әмамийа Урьсете р'уе газетеда пәй һәв пьрсед дәрһәqа жийина п'алада т'омәри һьлдайи у пьрсед дәрһәqа демократиа п'алада, башqә һьлдайи, бьнвисьн. Wи чахи жи В. И. Ленин дьнвиси: «... Мәр'а газет лазьмә нә кӧ т'әне бона wе йәке, wәки к'омәке бьдә шәр'к'арийа хwәйә п'алатие, ле бона wе йәке, wәки ньмуна у шәмдана бьдә т'әмамийа щмаә'те». (Ә'фр., щ. 18, р'уе 171).

Сәр һ'име т'әмиед Ленин «Правда» пешда те чаwа агитатора колектив, пропагандист у т'әшкилдара массайә колектив. Һәр һәжмарәкеда әwе бь дәһа нәмә у мqалед пьрсед р'ожейә лазьм нәшьр дькьр. Нава wанда әwе дәрһәqа жийина п'алайә чәтьнда шьровәдькьр, мәсәлә данин дәрһәqа зӧлма полисиае, зӧлма дәwләмәндада; газете дәрһәqа ә'мре гӧндийада дьнвиси. Әw һ'әму ньтьрандьн дһатә qәбулкьрьне чаwа акта гӧнәк'аркьрьне мqабьли р'ежима хwәдиwантиейә п'ьзьни. Сәр р'уед «Правда»-е (с. с. 1912—1914-а) һ'әтани 17 һ'әзар нәмә у мqалә һатнә нәшьркьрьне. Газет нә кӧ т'әне дәстчеханед Петербургер'а, ле ӧса жи ед т'әмамийа wәлетр'а һатьбу гьредане. Мqаләдаред wе нава массада дәрбазкьред идеаед болшевикие бун.

«Правда» марк'әза шәр'вание бу бона партиавана. Әwе т'ьме бь мәсәлед конкрет идеаед болшевизме пропаганда дькьр у идеологиа у тактика р'еформизме бәлу дькьр. Газете мqалә, бәре ә'wльн мqалед В. И. Ленин нәшьр дькьр, wи чахи 280 мqала зедәтьр һатнә нәшьркьрьне, к'ижанада дәрһәqа к'әмала партиа (болшевикайә) нәдиһар дһатә шьровәкьрьне у бнйате ликвидаторайи хайинтие у газета «Луч», йа кӧ бор'йа wана бу, дһатә нишандайине.

Фраксиа сосиал—демократиейә дума Дәwләте бь р'әсми «Правда» нәшьр дькьр. Р'асти газет органа партиа болшевикайә нәдиһарә һ'әмурьсетиейә легал бу. Фә'мдарийә, wәки дәрһәqа т'әвгредана нәлегал орт'а партиа нәдиһар у КМ wеда у газета «Правда»—ейә легалда wи чахи нәдьбу кӧ прессeда хәбәрдана. Wәхта дһа нәлазьм бу, кӧ т'әвгредана газета «Правда»—е партиа болшевикар'а вәшерьн, вәшерьн wе йәке, кӧ әw йа партиаейә, мәһа марте сала 1917—а В. И. Ленин бь нвисар ә'лам кьр: «Бь р'асти әw газет органа **Комитеа Мәрк'әзиейә** партиа мәйә...» (Ә'фр. щ. 23, р'уе 352).

Диwана сарие, р'астә әхтийарийа нәшьркьрьна газетед п'ала да, ле бәрк', бь һәр тәһәри пәй wе дьгәр'йа, әw щьрм у конфискасиа дькьр, р'едакторед wана дьгьрт, нәшьркьрьна wан qәдәхә дькьр. «Правда»-е һьнәки жь саләке зедәтьр, жь 22-е апреле сала 1912—а һ'әтани 5—е ийуле сала 1913—а бь наве хwәйи мәхсус р'онайи дит. Паше, пәй wе йәкер'а, гава диwана сарие әw дада у полисиа пәй дьгәр'йа, газет бь навед майин дәрдьк'әт у т'ьме wанада хәбәра «Правда» дһатә хwәйкьрьне. Нава дӧ салада газете 8 щара наве хwә гӧһаст у дьһатә нәшьркьрьне чаwа **«Р'абочайа правда», «Севернайа правда», «Правда труда», «За правду», «Пролетарскайа правда», «Пут правди», «Р'абочи», «Трудовайа правда».**

Бь т'әмами салед 1912—1914-а бьн навед башqәда 645 һәжмаред «Правда»—е һатнә бәрдане, жь wана 190 һатнә гьртьне. Бәри дәстпебуна шәр'е империалистиейи һ'әмдьнйае, 8—е (21-е) ийуле сала 1914—а газет, чаwа нок'әред сарие т'әг'мин дькьрьн, «бь к'ӧтаси» һатә дадане. Чапхана газете һатә wеранкьрьне, хәбатчиед р'едаксиае һатнә гьртьне. Р'еаксионерар'а ә'йан нибу, wәки к'ӧтасийа хwәдиwантие незик дьбә, wәки т'әриqе бь хwә йазийа «Правда»—е ӧса дәрхстийә, кӧ әwе һ'әта—һ'әтае бьжи, бьбә бәйраqбьра идеаед марк'сизм—ленинизме.

Т'әмамийа шӧхӧлк'арийа «Правда»-е сала 1912—1914-а бь сәркәвани у контролиа Комитеа Мәрк'әзиейә партиа болшевикие, бь сәрәкванийа В. И. Ленин дәрбаз дьбу. Qәwатед партиаейә лапә р'ьнд газетеда дьхәбьтин. Бь wе йәкева ачьхийа газета п'ала һатә бехофкьрьне, йа кӧ qраргәһа дьжмьнда бь п'әре п'ала, бь к'омәкдарийа wанә һәрр'ожийә материалие у моралие әшкәрә дьһатә нәшьркьрьне.

Сәрәкванийа газетейә лениние әw йәк бехоф кьр, wәки «правдизм» бу бәйраqа qәwатед р'еволйусион, ед кӧ р'ежима хwәдиwантие һ'әта—һ'әтае данә һьлдане у wәлате мәда алт'ндарийа р'еволйусиа сосиалистие бехофкьрьн.

Д. Герасимов

П'ошта «Правда»—ейә һәрр'ожи. Һәр'о «Правда» 2.600 нәмәйи зедәтьр дьстинә. Wан нәма экспедитора п'ара нәма Е. В. Андреева башqә дькә.

Фото йа **В. Савостйанов у М. Редкин.**
Фотохроника ТАСС

ЛӘЩА ЧЕКЬРЧИАЙӘ БӘРИ Ә'ЙДА МАЙЕ

Кировакан. Хәбатчиед дәрәща чекьрьнейә дӧда бона һ'ӧрмәта ә'йда майе к'әтьнә нава ләща сосиалистие у бь ве принсипе дьхәбьтьн: обйектед кӧ тенә чекьрьне жь wә'дә зутьр бьднә хәбате.

Әwана 7-е апреле чекьрьна к'иләра завода т'елед нәт'әбийәтийә асетоне у авайе жийинейи һәжмара 13-а к'ӧтакьрьн.

Хәбата чекьрьна авайе жийинейи пенщqат бона һәвьрмыпчекьра, авайе баг'чед зар'а, мәк'т'әба орт'ә, авайе дьк'анейи дӧqате бь ләз пешда дьчә.

(АӘТ')

Колхоза гӧнде Масиседа љъ нэћ'иёа Арсалате дэсћъ бьр'ина пеш бӱёа.

Шьила: хобатчиеђ ферма колхозиёэ пэжwайкьрне Зӧрбе Т'эмо (як ч'апе) у Моћ'муде Т'эмо пеш дьбор'ьи.

Фото ӀӀа Ж. Сергейан

Эвари бона ћ'ӧрмэта 1600-салйа ћ'имдаре нвисар у ћ'арфед эрмэнийи мэшур Месроп Маштоц

Бона буйина 1600 салйа ћ'имдаре нвисар у ћ'арфед эрмэнийи мэшур Месроп Маштоц колектива института Ереванийэ эмлед уръси у дорэжӭ дӭллтейӭ педагогийӭ сер наве В. Брйусов 10-е мэћа апреле сэра Эрмфилгармонийаеёэ бьч'ужа эварийа' ћэбелйан и е т'ешкил кьр. Эвариеда хобатчиеђ комитеа р'еспубликэйэ хwэндьна бльщ у хwэндьна орг'эйэ п'ешкэшване, профессор—лекторё цдареđ хwэндьна бльщ у хwэнди'эр пазьр бун.

Р'екторе институте М. Нальпетйан эвари вевэр.

Дэрћеда э'мр у шӧхбэлкьрьна М. Маштоца докторе бэмед филологие, профессор ћ. Г'аналайан дакьад да.

Эwи сэр фона qэwлеđ т'эрийе шьк'ле wor'энћ'ъе мэ'рифати мэзьи, фьырдаре мэшур, педагог у ћ'имдаре нвисара эрмэнийэ э'йан да к'ьеше.

—Бь qэwата М. Маштоц Эрмэнистанеда дэсћъ ћ'эхандьнэкэ р'оћайе у литературийэ мэзьи бу,—кандидате бамэд педагоге Г. Назлийан дакьада хwӭ йэ «Месроп Маштоц чэwа ћ'имдаре мэк'т'эёа эрмэнйа» ва дэсће кьр.

—Бь qэwат у мьк'анеđ wэг'энћ'ъе мэшур шара э'wьйа мэк'т'эбед эрмэнийэ мэлие натиэ сажьлье, љъ к'ӧ зар'ея эрмэнйа ѣ ьъ зьмане дэ ћиқьбун.

Бь Месроп Маштоца дэсћъ т'эрийа педагогийа эрмэнийэ р'ат дьбо. Мет'ед у шур'ед ћиқьрьна бэма шара э'wьйи эwи ћ'ьвартйӧ.

П'эра эварийэ литературиеда нвис'ар ћ. Шираз, С. Капутикйан, Г. Эмин у П. Севак бь э'ршдьнеđ хwӭ ва пешда ћатьи дэрћеда Месроп Маштоца.

Пэй эвариер'а бу канцертэка мэзьи.

(ӘЭТ')

Бь ч'ареđ пленумева р'ӧћ'дарбуйи

Э'мр ибат кьр, wэки сэрwертикьрьна мальбэуна гӧћдэртийӭ сосиалистие ёа дагэйэрне. Пэрпа мэйэ дурдити йэхо—бӭ ньсе ињеp'и у эw љъ Пленум ьз Коммэ'эниёэ Мартеда э'ња'ижьр. Пасэуъ пэртиае qэреđ бса qабуькьр ёа масэрмьқьна к'ижанаёа мальбэуна гӧћдитие wё ёа гэлэки пешда пэр'э. Гэлэк сала система хwӭ ињебщьрьнеёэ гьћаэлитие стуе колхоз у сэwхоза алацьбун у эw эқ-рдэqэ мэзьи дьда мальбэуна гӧћдитие, љъ куэтуреđ мальбэуна гӧћдитие эқ'ие ньмз дьатэ стэндьие.

Колхозэн у р'алеđ сэwхозеđ нэ-ћ'ийа Апаранье, механизатор у ћ'эй-чэwэтчwойкьр цареđ Пленума Мартеёъ дэлкэи иа qабуькьрьи у иња эи бона wэна э'мда ињэгрьна мэшалеđ ёэqа дӭёрийэ. К'этбе Коммэр'эниёа ПКӀ пешьи ћӭӕ. Иа. Н. Заробйан хэ-бердьна хwӭ да к'ьеше, wэки бона эедэиьрьна мэхиеđ чандьнйа щэй qэwлеđ нэ'иеđ Эрмэнистанеёэ бам ћэ-э у дьқарьи эқ'ие куэтуреđ эқ'ие бьщы бьстиньи у wе бона дэбре бьдэ гӧћдэньие.

Алие чандьнйа щэйда щер'ьандьна колхозеđ гӧћдеđ нэ'ийа Апаранье-

Щамушваре, Г'амиљ Кӧрманца, Qӧбдэхсаде, Мирэке у ћ.ьна колхозеđ машине бам ћэйъ. Эwана эк гектарке 25—30 сентнер щэй дьстиньи. Лома эи гэлэк колхозеđ нэ'ие qраp кьрьие, wэки исал мэзилеđ чандьнйа щэй бьдэ зе-дэкьрьие.

Колхозеđ гӧћдеđ К'уч'ке, Варденуте, Ап'ае у гӧћдеđ нэ'иеёа майна, сэхоза-марк'эза нэ'иёа Апаранье бона зе-дэиьрьна мэхиеđ чандьнйа кукуруз мэшалеđ фара дьэ'фрийэ. Эwана ѣ-да эw э'рде кукурузе сар ёа гьћаэлитие к'ьешкьрьи.

Гэлэк колхозеđ нэ'ие тер'а дьбиньи, wэки ћэма исал мэзилеđ чандьнйа бакьа, шоцька, ёьқдеđ бона дэбре бьдэ зедэкьрьие. Гэрэже бе гитъие, wэки колхозеđ К'учаке, Шенаване, К'асале у сэхоза Апаране дьқарьи гьзера гэлэки бьчиньи у пе wэна ћ'ьйwэит альфьи. Хобатчиеđ мальбэуна нэ'иёа Апаранье гӧћдитие бь qраpеđ пленумеђ р'ӧћ'-дарбуйи, ћ'эму тьяти дьқьи, wэки ћэ-ма исал дараниа ћэсьлэта мальбэуна гӧћдитие бь чапкэ мэзьина бьдэ зе-дэкьрьие.

К. Аршайан

Р'ожа азабуна Африкае

8-е декабре сала 1958—э п'ьйт'эк-те Гане Ак'раеда конференса wэк'и-леđ цмаэ'теđ Африкайэ э'wьйи ћатэ гӧрбэкьрье. 300 делегатеđ 28 мэлатеđ Африкае т'ӧви we бун.

Конференсе нэна т'эрийа Африкаеда ёа э'wьйтъ, љъ к'ӧ лозунгеđ шэр'ьа-ние — «колонизатор кьь Африкае бьщ'ьйъи, «цмаэ'теđ Африкае йэқйьи!» ѣ-ћатиђ, э'ьћандьие.

Конференсе ёа'рде бона шэр'ьанйа цмаэ'теđ Африкаеда ат'рие р'ёа мэзьи вэкьр. Эwе бь ѣяқдэни qраp кьр, кӧ бэр сал 15-е апреле бьдэ к'ьеше ча-ча р'ожа азакьрьна Африкае.

Жь we конференсе т'эрийи 4 сал дӭёэа буна. Нэна wи wэ'де т'эрийеиеђ, кьэда qэwмандьнеđ сайсетйейэ мэзьи Африкаеда бун. Э'гэр ћ'этани сала 1952—э Африкаеда 3 дэwлэтеđ сэрбэст вэбун, ле иња эw р'ӧqэм ѣ'ињтиййэ 30. Цмаэ'теđ Африкае гэлэк т'ӧ'ли у тэн-сасе к'эмкьрьи, хуна хwӭ р'етьи ћ'эта-ни алт'ьқьрьи.

Нэна ћ'ӧвӧдмарийа хwӭйэ 500 сала-на колонизатора т'ӧ тьитэки пеш на-кьрьи нэна э'мре цмаэ'та Африкае. Wе ёэжер'а ѣ'ьредйи ковара Англиае-йэ «Ӏордэ Нйуе» дьниео: «Нэна 500 салйа т'ӧ пещдэчйиньи, эва эи нэна щтур'е, эиэqа р'ёсорда. Р'ьети эи wэкте система империалистиеђ ӭелие-ние Африкаеда т'ӧ заводеқэ машинуе-кьрьеи-ѣэћато чекьрье, эw эи wи чэки, гэва кӧ Африка 99 сэтэфе дараниа алмасте, 81 сэлэфе кобалте, 59 сэлэфе зер', 40 сэлэфе к'роме, 36 сэлэфе маргансе, 27 сэлэ-фе сфье дьйа капиталистие дьда. 92 сэлэфе цайате мэдэние, кӧ жь э'рде Африкае зордьхьэ, дьче Англиае, Фран-сиае, ШАӀ у мэлате майни.

Эи п'эра дьйае бса эи к'ана цайа-ге мальбэуна гӧћдитиеёэ.

Сайсетйейа империализмейэ колоние знанйэ мэзьи да цмаэ'теđ Африкае.

Империалиста у колонизатора, кэwа ћэвале Н. С. Хрущов дьбсеқэ, ћэбуна Африкае т'алан дьқьрьи, бэшеq we ѣ-ньафи дьзеранйьи у т'ӧмамйа цмаэ'-та we алитъе нэна ѣ'сейтие у эолуэ-тие, ћэр дэра 85—90 сэлэфе бьолийа ињхwэдиньэ, эwана љъ мэшалеđ к'эмкь-дарийа дохтрие ћатиэ бьр'ине. Африкаеда 75 сэлэфе эар'а ѣэла 15 сале э'мре wэна э'мэам ињбэ дьмрьи.

Сала 1960 бу «сала Африкае», we сэледа 17 мэлат ћатэ азакьрье. Де Африкаеда ѣэла 20 колонийа у про-текторат ѣэнэ, љъ к'ӧ нэна эӧлма ко-лонйеда 35 милион мэрьи эедэтъ дь-жйи. Пьрса азакьрьна wэна we wэ-дэки неэиқда бе сафикьрье.

Шэр'ьанйэ цмаэ'та Алжирёэ э'ћат, Шэр'ьанйэ цмаэ'та Алжирёэ э'ћат, кӧ эwе ћ'ьйит сала мэдьбун колони-затореđ Франсиаеёэ ловхун дьћэр, бь-алт'ьдарийа we хlазбу у шэр'е п'эр'-сала ѣатэ сэкнандье. Сала чараве, wэ-бунашьи, wэна жь wэлатеđ хwӭ р'ъ-дьрэтинье, бона азайи у сэрбэстийа хwӭйэ мэлате р'ьбун п'ёа. Шэ'дэтийа не йэке фэммандьнеđ р'еспублика Конгое зэ'ф р'ьиқ дьдьи.

Wэлатеđ Африкае, кӧ жь ньре ко-лониализме азабуне, бь цёэ'т эйре хwэйи т'эло чеқьяа, чотьайёеđ мэзьи алт'ьдьи. Дь мӧхбэе пещдабрьна экономика мэлтие, алт'ьқьрьна чотьай-да Т'офаца Советие у wэлатеđ лагера сосиалистиеђ майна к'эмкэдарийа бе-фаи дьзьие цмаэ'теđ wэлатеđ Афри-кайэ азабуйи, wэи wэлатада бь сэда достиеканеđ сэwайе, етапеиеđ электри-кине чеқьяа. Хенжь к'эмкэдарийа техническе—малйобуне Т'офаца Советие у wэлатеđ сосиалистие бса эи к'эмэка моралне у сэйсетие дьдьи цмаэ'теđ wэлатеđ Африкаеёэ бьилаеđ у дьдьи-дает, кӧ эwана жь ньре колониалие хлаз бьи. Т'офаца Советие дотье Афри-кайэ бёрэпа, цмаэ'та мэ бь дьл ћэр алтьқьна wэлатеđ Африкаер'а ша дьбэ.

Г. Аветийэн

Ве ат'рие п'алеđ мэдалеđ Р'ёдеэна Шьмалейэ оқьр дэиге хwӭ дан бона э'мр'абуна т'эмэри.

Шьилда: мэдалеи љъ щае ћиқдайие сьре сэкнино. Фото ӀӀа ИУПИ—ТАСС

АБЗОРА ОРТ'ƏМЛƏТИЕ

ЩМАƏ'ТЕД АФРИКАЕ СƏРБƏСТИЕ ДƏСТТИНЬН

15-е апреле т'əмамийа мəрьвайа прогресив р'ожа азайа Африкае дьдə к'ьвше. Щмаə'тед азайһ'ьз дьк'əвьнə т'əфəк'урийа wе шəр'ванийа африкванайə мерхасие, йа кӧ əwана бона т'əмамийа азабуна хwə дькьн. Һ'əтани ван аг'рийа жи баwар быки т'əмамийа Африкае дəсте дəwлəтед империалистиейə хwəйколонда бу, ле нһа сəр се чаранчийа т'əмамийа териториа Африкае дəwлəтед Африкаейə сəрбəст пешда һатьнə. Ле һəла һе бь дəһ милиона африкван у эп'ещə ə'рде ве континенте нава qултийа колониедане. Нə колонизаторед Англиае, нə ед Франсиае, нə ед Белгиае у нə жи колонизаторед майин т'ӧ щара бь р'əзадьли дəсте хwə жь колониаед хwə нак'шиньн. Щмаə'т мəщбур дьбьн, wəки бь шəр'ванийа бəрк' азайи у сəрбəстийа хwəйə млəтие дəстбиньн. Əw шəр'вани qəт т'ӧ р'ожəке жи нае сəкнандьне.

Нһа гӧһдарийа мəрьва сəр wан qəwмандьнайə, ед кӧ колониа Португалиаейə Анголаеда дьбьн. Əва иди wəкə салəкейə, wəки щмаə'та ви wəлатийə мерхас мəщбур бу мqабьли колонизатора шəр'е азадарие бькə. Нава wи wə'дəйида əскəред диктаторе Португалиае Салазар бə'ра хуне пешдаанинə у дьщə'диньн, wəки усйана wе щмаə'та зеранди бьфəтсиньн. Əв wəлата кьрьнə лагерəкə мəзьнə мəрк'əзкьри. 70 һ'əзар анголвани зедəтьр һатнə кӧштьне, 300 һ'əзар жи жь тьрса тер'ора щəрдбашиед ч'ə'вхун р'əвйанə чунə wəлатед дəрəкə. Ле шəр'вани пешда дьчə. Щергед усйанчиед Анголае чьqас дьчə зедə дьбьн.

Һ'ӧкӧмдаред Салазар чəнд щара ə'лам кьрьнə, wəки «хайинчи һ'ьнщр'андьнə», ле усйанчи диса дəрбед гьран щəрдбашийа дьхьн. Нһа дəстəед усйанчийа шəр'е хwə ль шьмала Анголае дһа данə гӧмрəһ'кьрьне. Ль алие wəлети шьмале ə'рдəки мəзьн дəсте усйанчийаданə. Вьра администрасиа əскəрие у бажарвание һатйə сазкьрьне, т'əшкилəтед т'фаqед п'ешəквание у щаһьла дьхəбьтьн.

Португалиа жь т'фаqванед хwəйə блока НАТО—жь ШАЙ, Англиае, Германиа Р'оавае сильһ'а у техника əскəрие дьстинə. Ван р'ожа лидерəки усйанчиед Анголае Эдуардо Сант'ос ə'лам кьр, wəки колонизаторед Португалиае нһа һатьбунə һ'ьнщр'андьне, əгəр колонийализма Р'оавае к'омəки нəда wана.

Щмаə'тед Африкае, кӧ бона азайа хwə шəр'ванийе дькьн у ӧса жи һ'əму мəрьвед дьнйаейə ə'длайһ'ьз пьшта щмаə'та Анголаенə. Колонистар'а ль һəв нае, wəки wе һ'əжандьне, йа кӧ щмаə'т бона сəрбəстийа хwə пешда дьбьн, бьднə сəкнандьне.

БОНА СƏРБƏСТИЙА АЛЖИРЕ — «БƏЛЕ»

8—е апреле Франсиаеда бу р'еферендум (жь щмаə'те пьрскьрьн). Wəхте ве р'еферендуме франсьза йане гəрəке бəгəмийа хwə бьдана wан qайилнвисара, ед кӧ дəрһəqа сəкнандьна шəр' ль Алжире у дəрһəqа сəрбəстийа сəйасəтие бьднə Алжире Эвианеда һатнə qолкьрьне йане жи wанр'а qайил нəбуна.

Wəхте дəрбазкьрьна р'еферендуме һ'ӧкӧмəта Франсиае qəстана бйулетенеда дӧ пьрсед лапə башqə гиһандьнə һəв—пьрса дəрһəqа бəгəмкьрьна qайилнвисаред Эвиане у пьрса дəрһəqа əхтийариед мəхсус бьднə президент де Голл, бона миасəркьрьна qайилнвисаред Эвиане—у гьли ӧса һатьбу данине, wəки щаба ван һəрдӧ пьрса бь хəбəрəке: «Бəле» йане жи «На» бьдьн. Нəйнəсийа ве фелбазийа сəйасəтие əw бу, wəки wан франсьза мəщбур бькьн, ед кӧ пьштоване сəкнандьна шер' бун ль Алжире, ле wер'а т'əвайи мqабьли дишана нəвса де Голлбун, кӧ əwана бона к'ара фрəкьрьна əхтийариед президенте Франсиаейə мəхсус дəнге хwə бьдьн. Партиа Комунистиейə Франсиае, кӧ бь милиона хəбатк'аред Франсиае пəй wе дьчьн, бəри р'еферендуме əшкəрə ə'лам кьр, wəки əw гази һ'əму пьштованед хwə дькə, wəки əwана щаба пьрсед р'еферендуме бь хəбəра «Бəле» бьдьн, əw гази wан дькə, кӧ əw бона qайилнвисаред Эвиане дəнге хwə бьдьн. ле дəнге хwə надьн бона wе йəке, кӧ əхтийариед мəхсус бьднə президент де Голл.

Р'езултатед р'еферендуме данə к'ьвше, wəки п'ае щмаə'та Франсиаейə п'ьр'е qайилнвисаред Эвиане дəрһəqа ə'длайе ль Алжире бəгəм дькə. Сəр һ'име р'əqəмед р'əсми, жь 90 сəлəфед бйулетена зедəтьрда, кӧ р'аст һатнə һ'əсабкьрьн, щаба «Бəле» данə. Р'еферендуме ӧса жи да к'ьвше, wəки т'əшкилəта оасовиайə фашистие, йа кӧ дьщер'бинə нəһелə qайилнвисаред Эвиане бенə qəдандьне, бь сəйасəти һатйə т'əккьрьне.

А.Р'ачков

«Бь т'əр'бандьна һəвр'ахəбəрданед дəрһəqа сəкнандьна щер'бандьна сильһ'а орт'киева, Р'оавае нишан да, wəки мəрəме wе нə кӧ сəкнандьна щер'бандьнайə, ле əwə, кӧ бь щур'е контрола орт'əмлəтие Т'Р'СС-да р'азведке у щə'сусие бькə». (Жь газете)

Пəй т'əр'бандьна һəвр'ахəбəрданар'а.

—Контролчиед орт'əмлəтиейə маqул! Дəстурдайина чуйине инк'аркьрьнə. Əме бьщер'биньн бь щур'е бəре «контролие» бькьн. Шькл е **А. Светков**

СПОРТ

«НАИРИ» Һ'ЬЩУМ ДЬКƏ

11-е апреле стадиона Ереванейə р'еспубликие бь т'əмашəчийава т'ьжибу, ед кӧ һатьбун листка футболистед «Наирие» (Ереван) у «Динамое» (Копли) мезəкьн.

Листк һəма бь һ'ьщумкьрьна футболистед «Наирие» дəстпе бу у п'ара листкейə пешьнда wана се т'оп дəрге меванар'а дəрбаз кьрьн.

П'ара листкейə дӧдада футболистед «Динамое» дьхwəстьн ə'сəйи т'опа дəрге «Наириер'а» дəрбазкьн, ле əw йəка меванар'а ль һəв нəһат, чьмки хwəйкьред «Наирие» р'ьнд дьлистьн. Футболистед Ереване диса дəстбь һ'ьщумкьрьне дькьн у т'опəкə жи дəрге меванар'а дəрбаз дькьн. Бь ви тəһəри листка орт'а «Наирие» (Ереван) у «Динамоеда» (Копли) бь алт'ндарийа ереванийа—4:0 хьлаз бу.

Шьклда: футболистед «Наирие» һ'ьщум дькьн.

Фото йə **А. Щраг'ə спанйан**

КЛУБ Р'ЬНД ДЬХƏБЬТƏ

Орт'а гӧнде Щəрщəр'исе (нəһ'ийа Апаране) авайики бəдəw те ханекьрьне. Əw авайе клубейə, кӧ буйə щие п'алайи һ'ьзкьри. Вьра һəр эвар гəлəк бнəлиед гӧнд т'оп дьбьн, wə'де хwə дəрбаз дькьн: киношькла дьнһер'ьн, шахмата дьлизьн, газета у ковара дьхуньн, щарна жи дəрһəqа пьрсед һ'əwаск'арда qсə дькьн.

Сəрwера клубе һəв. Баша Чоло чь кӧ жь дəсте wе те дькə, wəки клуб бьбə щие һесабуна п'алед совхозе.

Wəхте дьчи һӧндӧр'е клубе дəст хwəда те дəрдьхи, wəки агитасиа нишандəйине п'ак һатйə т'əшкилкьрьне. Диаграма у стенд шə'дəтийа wе йəке дьдьн. Газета дишер т'ьме р'онайи дьбинə. Бона хəбатчийа һəрт'ьм лексиа, даклад у qсə тенə т'əшкилкьрьне.

Гəрəке бе готьне, wəки к'т'ебхана гӧнд жи п'ак qӧльхи щмаə'те дькə. Бь сайа хəмхӧрийа сəрwере к'т'ебхане А. К'еропйан чьqа дьчə р'əqəма хwəндəванед к'т'ебхане зедə дьбə. К'т'ебханеда пропагандакьрьна к'т'ебед т'əзə р'ьнд һатйə т'əшкилкьрьне, к'ома литературае һəйə.

Зарика Щанго

ƏЛАМƏТИЕД КЬН

Дилищан. Колектива завода ширə т'əзəчекьри плана семəһийа ə'wльн бь 111,2 сəлəфа qəданд. Плана 10-р'ожийа вə мəһе жи зедə һатйə qəдандьне.

Хəбатчиед дəстчехане соз данə борщдарийа салəwəхте мəһəке зу бьqəдиньн, хwəqимəтийа дəранине бь дӧ сəлəфа ньмзкьн у 8-10 сəлəфа электроэнергиае бьһевшиньн.

Горис. Колектива завода авще плана бəрдана авщейə семəһийа ə'wльн бь 4 һ'əзар декалитра зедə qəданд. Сеха лимонаде пешданина хwəйə семəһие бь 117 сəлəфа qəданд.

Арташат. Колхозед нəһ'иеда wə'дəки кьндə бр'ина ч'ьqлед т'умедтриайə һ'ьшколəки к'ӧтакьрьн.

К'олана баг'а жи бь ачьхи пешда дьчə.

Арт'ик. Колхоза нəһ'иейə Саратакеда Артуш, Серйожа у Һовһаннес Минасйанед бра, кӧ механизаторед колхозенə, нава 4 р'ожада нəһ'иеда бəри һ'əмуйа 249 һектар чандьнийа бһаре к'ӧтакьрьн.

Нəһ'иеда һ'əта иро 2 һ'əзар һектар һ'əбедан у култураед майин һатнə чандьне.

Сисиан. Колхоз у совхозед нəһ'ие паркед хwəйə машина дəwлəмəнд дькьн. Т'əне ван 3 мəһед дəрбазбуйида əwана 16 трактор, 10 автомашина, гəлəк лафет, машинед кӧ qиматхwəлие дьр'əшиньн у тьштед майин к'ьр'инə. Бһае wана дьгһижə һ'əта 200 һ'əзар манати.

(АƏТ')

«К'Т'ЕБЕД Т'ƏЗƏ»

Нəширəта Əрмəнистанейə дəwлəте бь змане əрмəни к'т'ебед һана да нəшьркьрьне.

Фирдуси.— Сиавуш (жь Шаһнаме), 189 р'у.

А. П. Чехов.— Ə'франдьн, щьлда 5-а, 496 р'у.

Х. Бадалйан.— Окупантед Германиае Т'урк'иае Əрмəнистанеда сала 1918-а, 295 р'у.

П. Саһакйан.— Конфликт р'омана Ширванзадейə «К'аос»—да, 132 р'у.

Р'едактор **МИРОЕ ƏСƏД**

Адреса р'едаксиае: Ереван, соqаqа Терйан, № 69. Т'елефон: р'едактор — 2-52-41, к'атьбе щабдар — 2-83-80, сəрwеред п'ара — 2-67-78.

Типография № 2 Главного управления издательства и полиграфической промышленности Министерства культуры Армянской ССР. Киуняица, № 8. ВФ 09560